

Solarski, Bolesław / Sęczkowska, Maria

I Powiatowy Sejmik Kultury "Łęczyca-2000"

Notatki Płockie 44/1-178, 50-53

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

I POWIATOWY SEJMIK KULTURY "ŁĘCZYCA-2000"

Wprowadzenie

Decyzja o odbyciu Sejmiku Kultury pod hasłem "Łęczyca 2000" zapadła w dniu 14 stycznia 1999 r. na posiedzeniu zarządu Oddziału Towarzystwa Naukowego Płockiego w Łęczycy z udziałem zaproszonych gości, tj. prezesa Towarzystwa Miłośników Ziemi Łęczyckiej Otylii Kokocińskiej i dyrektora Muzeum - Anny Dłuzewskiej-Sobczak. Zebrani reprezentujący w tym gronie wszystkie towarzystwa i instytucje kulturalne Łęczycy /członkami zarządu Oddziału TNP są dyrektor Domu Kultury - Mirosława Żydek i dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej - Alicja Łosińska/ uznali za bardzo potrzebne zgromadzenie na Sejmiku przedstawicieli władz i osób zajmujących się różnymi formami upowszechniania kultury w reaktywowanym powiecie łęczyckim. Na tymże zebraniu postanowiono przygotować wspólnie Ramowy Program Działań Kulturalnych "Łęczyca 2000", uwzględniający najważniejsze przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w latach 1999-2000, i potraktować go jako materiał do zaprezentowania i przedyskutowania na Sejmiku. Do załatwienia wszystkich spraw organizacyjnych i administracyjnych upoważniono Zarząd Oddziału TNP.

1. I Powiatowy Sejmik Kultury "Łęczyca 2000" odbył się 15 lutego 1999 roku w Domu Kultury w Łęczycy. W imieniu i z upoważnienia organizatorów, przywitał gości i zagalął obrady Bolesław Solarski - przewodniczący Oddziału TNP. Powiedział m.in.: "Decyzję o odbyciu Sejmiku podjęliśmy głównie w celu promocji i integracji utworzonego ponownie, po 23 latach, powiatu łęczyckiego. Zapewniamy, że będziemy w tym kierunku konsekwentnie działać, a do realizacji zadań zapisanych w Ramowym Programie - zachęcać i zapraszać wszystkich, którym bliskie są sprawy kultury. Ideą naczelną organizatorów jest pogłębienie świadomości i wiedzy wśród naszego społeczeństwa, a w szczególności młodego pokolenia, o rodzimych, polskich korzeniach i zachęcania do poznawania i przeżywania naszej kultury w różnych jej przejawach. W realizacji tych zamierzeń upatrujemy możliwość zbudowania solidnych fundamentów dla ukształtowania pełnowartościowego obywatela - społecznika i patrioty".

Następnie B. Solarski zaproponował uczczenie pamięci wspaniałego Polaka-patrioty - prof. dr. hab. Aleksandra Gieysztor, znakomitego, o światowej sławie, historyka mediewisty. Przypomniał, że Łęczyca miała szczęście gościć Go w grudniu 1997 r. na obchodach XX-lecia Oddziału TNP Łęczycy, kiedy to wygłaszając referat o wczesnośredniowiecznej Łęczycy potwierdził, że bliska Mu była prastara Ziemia Łęczycka.

Po tym wstępie przewodnictwo Sejmiku objęli Ryszarda Szafińska - przewodnicząca Rady Miasta i Stanisław Mielczarek - przewodniczący Rady Powiatu Łę-

czyckiego. Otwierając obrady S. Mielczarek powiedział m.in.: "Dzisiejszy Sejmik jest doniosłym wydarzeniem kulturalnym reaktywowanego powiatu łęczyckiego, w czasie którego zostaną przedstawione zaplanowane zadania. Niestety, bardzo trudno je będzie wesprzeć finansowo, gdyż gminy w większości stoją przed dylematami - naprawa drogi czy kultura. Oczywiście przegrywa kultura. Świnice Warckie, w których sprawują Urząd Wójta, kultywują sprawy związane z tradycją. Działają tam orkiestra dęta, chór, dom kultury i biblioteka. Ważną sprawą dla działaczy kultury jest włączenie młodzieży, przekonanie jej, że sprawy kultury są najważniejsze. Łęczyca może szczerzyć się swoim dorobkiem kulturalnym i promieniować na cały świat. Chciałbym, abyśmy na następnym Sejmiku mogli podsumować osiągnięcia w tej dziedzinie za okres ubiegły i wymienić doświadczenia".

2. Zgodnie z porządkiem obrad inicjatorzy Sejmiku przedstawili Ramowy Program Działań Kulturalnych "Łęczyca 2000", opracowany przez Oddział TNP w Łęczycy (dalej: O/Ł TNP), Towarzystwo Miłośników Ziemi Łęczyckiej (TMZŁ), Muzeum, Miejską Bibliotekę Publiczną (MBP) i Dom Kultury w Łęczycy (DK).

1/ Kontynuowanie sesji naukowych i odczytów dla uczczenia ważnych rocznic narodowych i kulturalnych; w szczególności zorganizować:

- w 1999 r. odczyt dr. Waldemara Kamińskiego nt. "Tradycje kulturalne jako źródło inspiracji działalności społecznej, na rzecz regionu" - odpowiedzialne TMZŁ,

- w 1999 r. sesję naukową dla uczczenia 60. rocznicy wybuchu II wojny światowej połączoną z okolicznościową wystawą - odp. TMZŁ, O/TNP i Muzeum,

- w 1999 r. odczyt połączony z koncertem dla uczczenia 150. rocznicy śmierci Fryderyka Chopina - odp. O/TNP przy współpracy Szkoły Muzycznej w Łęczycy,

- w 1999 r. sesję naukową dla uczczenia 150. rocznicy śmierci Juliusza Słowackiego - odp. O/TNP, MBP i Muzeum.

- w 2000 r. sesję naukową poświęconą 1000-leciu Zjazdu Gnieźnieńskiego - odp. O/TNP, MBP.

2/ W zakresie wydawnictw:

- wydawać raz w roku w formie skryptu lub książki materiały z sesji i odczytów - odp: wszystkie instytucje,

- wydać książkę Alicji Łosińskiej pt. "Biblioteki Publiczne w Łęczycy" w nakładzie 100 egz. we własnym zakresie - odp. MBP i DK,

- przygotować społecznie materiały do Przewodnika Turystycznego Łęczycy i powiatu łęczyckiego i poczynić starania w celu wydania go w nakładzie ok. 2000 egz. - odp. O/TNP, TMZŁ, MBP, Muzeum i DK,

- poczynić starania w celu przygotowania /społecznie/ materiałów do historii łęczyckiej POW i ruchu niepodległościowego w Łęczycy w latach 1914-1920 - odp. O/TNP, Muzeum, MBP.

- dla uczczenia 60. rocznicy Bitwy nad Bzurą wydać książkę prof. dr. hab. Tadeusza Poklewskiego z ilustracjami Andrzeja Kleina pt. "Wojsko w Łęczycy" - odp. MBP.

3/ Dla integrowania społeczeństwa miasta i powiatu należy:

- podjąć starania dla reaktywowania gazety powiatowej "Ziemia Łęczycka" - odp. wszystkie instytucje

- obecną MBP przekształcić i nadać uprawnienia Biblioteki Powiatowej,

- rozszerzyć kompetencje Miejskiego Konserwatora Zabytków na cały powiat łęczycki

4/ W celu promocji miasta i powiatu podjąć następujące działania w zakresie krzewienia kultury:

- zorganizować przegląd twórczości ludowej województwa łódzkiego - odp. Muzeum,

- nawiązać ścisłą współpracę z istniejącymi na terenie gmin powiatu zespołami i grupami artystycznymi i wpłynąć na ich aktywizację poprzez zapraszanie do organizacji wspólnych imprez - odp. wszystkie instytucje

- zorganizować wystawę w formie panoramy, prac wybitnych artystów wywodzących się z Ziemi Łęczyckiej pod hasłem "Stąd Jestem" w zakresie plastyki, muzyki i poezji - odp. DK,

- urządzić widowisko historyczno-plenerowe nawiązujące do historii Ziemi Łęczyckiej - odp. DK

- zorganizować turniej wiedzy o regionie dla młodzieży szkół podstawowych, gimnazjum miasta i powiatu - odp. DK

- kontynuować plenerową imprezę "Łęczycza w Barwach Jesieni" - odp. DK.

5/ - Inne przedsięwzięcia:

- zachęcić nauczycieli i młodzież szkolną miasta i powiatu do uczestnictwa, także aktywnego, w wybranych imprezach naukowych i kulturalnych - odp. wszystkie instytucje

- wzmocnić troskę o lepszy ogólny stan estetyczny miasta ze szczególnym uwzględnieniem zieleni miejskich i parku - odp. TZMŁ

- kontynuować prace konserwatorskie na cmentarzu parafialnym w Łęczycy poprzez Komitet Ratowania Zabytków Cmentarza - odp. O/TNP i TMZŁ

- zachęcić zarządy gmin do otoczenia szczególną opieką zabytków kultury, w tym kwater wojskowych na cmentarzach - odp. O/TNP i TMZŁ

- zorganizować uroczyste obchody XXV-lecia działalności TMZŁ i wykorzystanie do dalszej promocji i integracji miasta i powiatu - odp. TMZŁ

3. Następnie rozpoczęto dyskusję, w której powie- dzieli m.in:

Otylia Kokocińska - prezes TMZŁ

Weszliśmy w rok 1999, rok nowej administracji, rok trudnych reform i czas wytężonej pracy na różnych odcinkach naszego życia, przygotowujący Polskę do wejścia w strukturę zachodniej Europy - Europy ojczyzn. Ta nowa rzeczywistość niesie w sobie wiele pożytku, ale i wiele zagrożeń. Aby je w możliwie największym stopniu zminimalizować Rada Krajowa Towarzystw Regionalnych, przy wybitnym udziale Ministerstwa Kultury

i Sztuki oraz Ministerstwa Oświaty i Wychowania zorganizowała w Częstochowie na Jasnej Górze cztero- dniowy Kongres Kultury oraz Krajowy Kongres w Radomiu. Ponadto w Kutnie odbyły się XIX Spotkania Regionalne, w Łodzi Sympozjum, a w Płocku Kongres Kultury. Jako prezes TMZŁ uczestniczyłam w wymienionych spotkaniach. Wszystkie one zawierały ogromny materiał do przemyślenia i polecenie przeniesienia wytycznych do swoich regionów.

Pragnę Państwu przekazać - niestety w dużym skrócie - myśli i tezy Kongresów:

Wejście do struktur europejskich i nowy podział administracyjny kraju wymaga przeciwdziałania ujednoliceniu naszej odrębności narodowej, troski o zachowanie tożsamości i odmienności kulturowej oraz pielęgnacji własnych korzeni. Sprawa jest tym trudniejsza, że reforma administracyjna kraju w 1975 r. zniszczyła wypracowane struktury kulturalne. Musimy je odbudować. Zadanie szczególnie ważne dla towarzystw regionalnych - to przede wszystkim piecza nad rozwojem oświaty na szczeblu lokalnym, kształcenie i wychowanie młodego pokolenia jako nie tylko świadomego odbiorcy kultury, ale przede wszystkim jej kreatora. Sposobem na to może być organizowanie wspólnot młodych /np. zespołów tanecznych, recytatorskich itp./ odpowiedzialnych za kulturę ojczystą.

Nasze społeczeństwo potrzebuje odnowy moralnej. Należy przeciwdziałać złu, które płynie z Zachodu, głównie z Ameryki. Sprzyjają temu: łatwość przemieszczania się, środki masowego przekazu goniące za zyskiem bez oglądania się na skutki. To co Zachód uznał już za szkodliwe, destrukcyjne, my nadal przyjmujemy bezkrytycznie. Zwłaszcza nasza młodzież jest podatna na te wpływy, bo ze mało zna swoje korzenie i swoją historię. W czasach PRL zagadnienia te były traktowane po macoszemu, a przekazywane wiadomości często miały się z prawdą. Młodzi prawie nie znają tradycyjnych polskich tańców ludowych; powszechnie panują dyskoteki, które swoim łomotem, zwaną muzyką, szkodliwie działają na słuch, a jaskrawe światło na wzrok, nie mówiąc już o innych - towarzyszących dyskotekom - negatywnych zwyczajach.

Warunkiem koniecznym odnowy społeczeństwa jest rodzina, dająca oparcie młodemu człowiekowi wstępującemu w dorosłe życie, nieświadomemu zagrożeń, jakie ono niesie. Gdzie nie ma wspólnoty rodziny tam jest miejsce dla sekt.

Przytoczę jeszcze kilka, najważniejszych myśli i stwierdzeń z wystąpień i dyskusji:

- Jesteśmy świadkami zderzeń wartości.

- Bez własnej kultury można wytwarzać, ale nie można tworzyć.

- Kultury nie obronią żadne mechaniczne działania.

- Naród bez kultury umiera.

- Bierność prowadzi do zagłady.

- Władza, która świadomie dąży do likwidacji korzeni narodu, jest władzą zbrodniczą.

W imieniu TMZŁ zwracam się do uczestników Sejmiku z propozycją powołania w naszym regionie federacji, której celem będzie koordynowanie i rozwijanie

współpracy, organizowanie konkursów, przeglądów zespołów, wspólne organizowanie ważnych rocznic narodowych oraz niesienie pomocy w zakresie lektury, prelegentów itp:

Wanda Puget - redaktor Kwartalnika Architektury i Urbanistyki PAN

1. Wobec obecnych zmian struktury terenowej administracji za bardzo ważne uważam rozszerzenie uprawnień miejskiego konserwatora zabytków w Łęczycy na obszar całego powiatu, na terenie którego znajduje się wiele znaczących obiektów zabytkowych, a ich los będzie zależny od władz terenowych.

2. W Łęczyckim funkcjonowało w ubiegłych wiekach wiele dworów, które miały wpływ na poziom kultury umysłowej i gospodarczej, a obecnie zachowały się w szczątkowych fragmentach lub zgoła tylko pamięci. Jest to ostatni moment dla zadokumentowania tych obiektów i ich znaczenia.

Zachęcam w tym celu do zapoznania się z wzorcowym wydawnictwem autorstwa Romana Aftanazego: "Materiały do dziejów rezydencji" /wyd. Instytut Sztuki PAN/ oraz "Materiały do dziejów rezydencji w Polsce" /wyd. Stowarzyszenie Historyków Sztuki - ukazało się już 6 tomów, dalsze w przygotowaniu/. Dla ułatwienia w zbieraniu materiałów służy opracowana ankieta, którą przekażę.

3. Dla upowszechnienia wiedzy wśród mieszkańców o obiektach zabytkowych w miejscu zamieszkania sugeruję organizowanie spotkań przy obiektach wraz z krótką prelekcją.

4. W zaprezentowanym programie Sejmiku zabrakło mi imprez muzycznych, np. cyklicznych lub okazjonalnych koncertów muzyki poważnej, jakie można organizować w kościołach posiadających instrumenty organowe.

Andrzej Borucki - Muzeum w Łęczycy

Dział Etnograficzny Muzeum, konsekwentnie współpracując w terenie z twórcami ludowymi i mając w tej materii ogromne doświadczenie, planuje w roku 2000 zorganizować przegląd twórczości ludowej województwa łódzkiego. Sądzymy, że impreza ta ma pełną szansę stać się dużej rangi wydarzeniem kulturalnym, pozwalającym na spotkanie znakomitych artystów starszego pokolenia z nowymi, być może jeszcze nie znanymi adeptami sztuki. Będzie to jedno z wielu prowadzonych już działań na rzecz propagowania i rewaloryzacji i łęczyckiego krajobrazu kulturowego. Do nich zaliczyć należy ogłoszony w tym roku konkurs plastyczny pt. "Zabytki Łęczyckiej Ziemi". Jest on początkiem pracy na rzecz tworzenia klimatu sprzyjającego ochronie pamiątek przeszłości na terenie całego powiatu. Przewidujemy również opracowywanie nowych tras turystycznych przy dominującym udziale młodzieży i lokalnych społeczności. I nie chodzi tu będzie o dublowanie publikacji krajoznawczych, ale o wywołanie wśród mieszkańców potrzeby obecności zabytku w ich najbliższym otoczeniu, o uświadomienie płynących z tego faktu wymiernych korzyści zarówno duchowych

jak i materialnych. Dzisiejszy stan waloryzacji zabytków sprawia, że w świadomości społecznej, funkcjonuje jedynie Łęczycza średniowieczna, na której zwiedzenie potrzeba kilku godzin. Archikolegiata, grodzisko tumskie i łęczycki zamek są oczywiście obiektami sztan-darowymi dla dziejów kultury polskiej, ale w samej Łęczycy - nie wspominając o powiecie - jest znacznie więcej miejsc godnych zobaczenia a przez to do zatrzymania turystów na dłuższy czas, co w konsekwencji zmusza do skorzystania z lokalnych podmiotów gospodarczych /handel, gastronomia, baza noclegowa czy agroturystyka/.

Podjęta przez Muzeum strategia ma na celu uświadomienie, że Łęczyckie to nie tylko pomniki średniowiecza, ale ponad 1000 lat dziejów architektury i burzliwej historii, to tradycja niezwykłych wierzeń, obrzędów i zwyczajów.

Ks. Stefan Spychalski - proboszcz w Świnicach Wreckich

Pozwólcie Państwo, że zacytuję fragmenty z przemówień Ojca św. Jana Pawła II, wielkiego obrońcy i twórcy kultury, skierowane do wychowawców młodego pokolenie i do młodzieży.

Rozwój człowieka celem kultury. "Kultura powinna rozwijać człowieka i to każdego człowieka w zakresie jego integralnego i pełnego człowieczeństwa, umożliwiając każdemu człowiekowi i wszystkim ludziom całkowity rozwój każdego ludzkiego wymiaru. Zasadniczym więc celem kultury jest doskonalić byt ludzki i zapewnić mu konieczne środki do rozwoju jego indywidualnego i społecznego charakteru. Kultura jako dojrzewanie człowieka we wszystkich jego zdolnościach i wymiarach nie polega tylko na rozwoju myśli i działania, ale jest także kształtowaniem sumienia. Rozwój wiedzy jest niezbędny, lecz nie jest wystarczający, jeśli nie towarzyszy mu kultura moralna".

Prof. dr hab. Tadeusz Poklewski

Popieram powołanie organu prasowego w Łęczycy. Zadaniem tym mogłaby się zająć Rada Powiatu. Poprzez prasę można byłoby integrować powiat i docierać do powiatów ościennych, stanowiących historyczną całość z dawnym powiatem łęczyckim.

Ks. kanonik Zbigniew Łuczak - proboszcz w Tumie

Jestem zdania, że grupa ludzi biorąca udział w Sejmiku winna stać się siłą napędową rozwoju kultury, ale też i grupą nacisku na samorządy gmin w sprawie dotacji na cele kulturalne. Jest dla mnie paradoksem fakt, iż macierzą Łęczycy jest Tuma, a mimo to administracyjnie należy do gminy Góra św. Małgorzaty. Mam nadzieję, że działacze Łęczycy wspomogą moje działania o przyłączenie administracyjne Tumu do Łęczycy.

Eugeniusz Furman - dyrektor Kancelarii Sejmiku Województwa Łódzkiego

Wyrażam zadowolenie z uczestnictwa w Sejmiku, refleksje z obrad przekażę władzom wojewódzkim.

Usłyszałem tutaj wspaniałe zamysły, których realizacja będzie jednak wymagać pieniędzy. Skąd je wziąć? Moim zdaniem kultura powinna mieć mecenat państwowy, jak wszystko, co jest własnością publiczną. Do takich wartości należy kultura. Gratuluję organizatorom Sejmiku, życzę satysfakcji w dziele poszukiwań i zamysłów na rzecz kultury.

Mirosława Żydek - dyrektor Domu Kultury w Łęczycy

Pragnę przedstawić szerzej dwie spośród czterech zadań zawartych w znanym Państwu Ramowym Programie, które wydają się być szczególnie na czasie w momencie reaktywowania naszego powiatu.

Pierwsze to zorganizowanie wystawy, w formie panoramy, prac wybitnych artystów wywodzących się z Ziemi Łęczyckiej, którzy tworzą w całym kraju, a także poza jego granicami. Stąd hasło wystawy - "Stąd Jestem". Wiemy, że tacy artyści są i będziemy starali się do nich dotrzeć i zachęcić do promowania starej, rodzinnej Łęczycy w tym szczególnym roku 2000. Zakładamy, że uzyskane z imprezy pieniądze przeznaczymy na zorganizowanie pleneru malarskiego dla utalentowanej młodzieży.

Drugie planowane przedsięwzięcie - to przygotowanie widowiska historyczno-plenerowego, nawiązującego do okresu świetności miasta i regionu. Widowisko, w którym doniosłą rolę odegra światło i dźwięk odbędzie się na grodzisku lub dziedzińcu zamkowym z udziałem aktorsko utalentowanej młodzieży miasta i powiatu.

Chcę podkreślić, że we wszystkich naszych działaniach będzie nam przyświecać spełnienie następujących postulatów:

- wciągnięcie do współpracy szerokiego grona młodzieży

- wzbogacenie wiedzy o własnym regionie i
- wzbudzenie potrzeby dalszego rozwijania swoich talentów i wrażliwości na sztukę.

Wojciech Zdziarski - Starosta Łęczycki

Dziękuję za zaproszenie na Sejmik i stwierdzam że żalem, że starostwo nie ma pieniędzy na kulturę. Dlatego trudno mówić o powołaniu Powiatowej Biblioteki czy Powiatowego Domu Kultury. Dzisiejszy powiat został utworzony na zupełnie innych zasadach niż ten sprzed 1975 r. Obecne gminy są jednostkami samorządowymi, z tego też względu instytucje łęczyckie nie będą jednostkami nadrzędnymi w stosunku do gminnych bibliotek czy Ośrodków Kultury. Powiatu nie stać także na wydawanie gazety. Poruszona na dzisiejszym Sejmiku sprawa dworu w Sławoszewie jest mi znana, jednak gmina nie ma środków na jego remont i utrzymanie. Wystąpiłem o fundusze do Ministerstwa Kultury i Sztuki na finansowanie kultury w powiecie, nie wiem, czy coś otrzymamy. Powołanie powiatowego konserwatora leży w gestii konserwatora wjewódzkiego i od niego też zależy przekazanie środków finansowych na ten cel.

4. Na zakończenie obrad Sejmiku podjęto uchwałę, w której zawarto wszystkie zadania zgłoszone w Ramowym Programie Działalności Kulturalnej "Łęczycy 2000", dodając jeden punkt o następującym brzmieniu: "Powołać federację zrzeszającą regionalne towarzystwa, instytucje, kluby i zespoły artystyczne". Odpowiedzialną za realizację powyższego Sejmik uczynił Radę Powiatu.

Bolesław Solarski
Maria Sęczkowska